

Бобан Дашић⁵²

Висока економска школа школа, Лепосавић

ЈАВНО-ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО КАО НОВИ КОНЦЕПТ ПРИВЛАЧЕЊА СТРАНИХ ИНВЕСТИЦИЈА

Сажетак: Велика већина земаља у развоју и транзиционих земаља, међу којима је и Србија, сусрећу се са недостатком сопствених буџетских средстава за инфраструктурни развој, структурни развој привреде, локални економски развој, развој у сфери уређивања јавних објеката и пружања јавних услуга, и сл. Због надостатка средстава за развој, те земље су принуђене да траже друге могућности које им стоје на располагању, а везане су за финансирање развојних и инфраструктурних потреба. За Србију је корисно да привуче стране инвестиције путем јавно-приватног партнерства, али не по сваку цену, већ на начин који обезбеђује заштиту интереса домаће привреде и заштиту националног рудног богатства и необновљивих ресурса од експлоатације. Јавно-приватна партнерства као најсложенији и најновији инструмент подстицања економског развоја, постала су редовна пракса у различитим секторима пружања јавних услуга. Последње деценије двадесетог века јавно-приватно партнерство је у најразвијенијим земљама представљало један од кључних механизма решавања проблема инфраструктуре, а самим тим и свеукупног развоја, чиме су и земље у развоју и транзиционе земље прихватиле наведену праксу најразвијенијих земаља. Циљ овако дефинисаног рада јесте да се укаже на значај који јавно-приватна партнерства имају у привлачењу страних инвеститора у решавању инфраструктурних и развојних проблема.

Кључне речи: страни инвеститори, јавно-приватно партнерство, транзиционе земље, земље у развоју, буџетска средства, инфраструктурни развој.

⁵² bobandasickg@gmail.com

Увод

Сарадња јавног (државе) и приватног сектора потиче од давнина. Још је у време Римског царства постојала сарадња јавног и приватног сектора (изградња арена, лука, пијаца, јавних купалишта итд.), да би се наставила кроз векове, а нарочито у 19. веку кроз јавне радове (градња железнице, пружање комуналних услуга, итд.). У познатом роману „На Дрини ћуприја“ (Андрић, 1945) је описано постојање јавно-приватног партнерства⁵³: ангажовање познатог неимара грчког порекла, Тосун ефендије, ког је унајмио Мехмед паша Соколовић да сазида мост преко реке Дрине у граду Вишеграду.

Дакле, током историје је јавно-приватно партнерство егзистирало у свим епохама. Начини спровођења тог партнерства зависили су од правила која су тада диктирали сами наручиоци (држава).

„Први пример обезбеђивања јавних услуга које је поверено неком предузећу у данашњем смислу те речи налазимо 1652. године. Бостонска „Вотер-воркс“ (Water Works) компанија била је прва приватна фирма у Америци која је обезбеђивала пијаћу воду грађанима. Међутим, јавно-приватна партнерства праву експанзију доживљавају у 19. веку, кроз јавне радове на изградњи железница и пружању комуналних услуга” (Vasiljev, 2014: 78).

Међутим, сарадња јавног и приватног сектора је у економској науци појава новијег датума. Тачније, јавно приватна партнерства у модерном смислу се јављају у већој мери у последње две деценије двадесетог века и почетком двадесет првог века. Крајем осамдесетих и почетком деведестих година двадесетог века у Аустралији (изградња путева и железничких станица) и Великој Британији (изградња путева, школа, болница, затвора) се почео развијати модел познат као PFI - Private Finance Initiative (Иницијатива за приватно финансирање). PFI модел је био једино средство развоја када није било новца у буџету. И остале развијене земље су све више почеле да користе јавно-приватно партнерство као вид за постизање корисне сврхе. Као последица тога,

⁵³ Eng. *Public-private partnerships*, у даљем тексту.

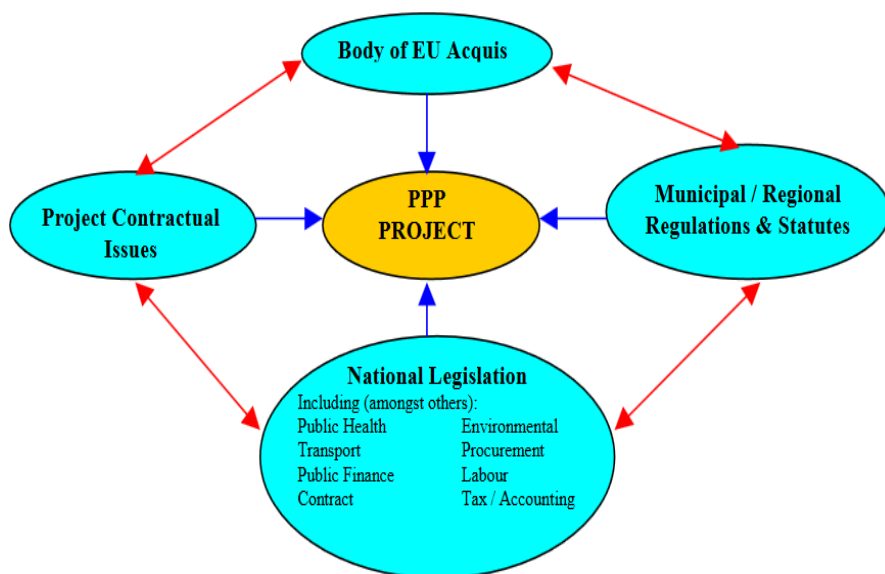
јавила се потреба за регулисањем јавно-приватних партнерстава. Европска комисија је 2003. године донела „Смернице за успешна јавно-приватна партнерства“ (European Commission, 2003) у сврху реализације пројеката или услуга које традиционално пружа јавни сектор. Наведене смернице карактерише подела ризика, одговорности, инвестиција и добити између партнера (јавног и приватног сектора), а то су:

- Works Directive 93/27/ЕЕС, (20)
- Supplies Directive 93/36/ЕЕС, (19)
- Services Directive 92/50/ЕЕС, (21)
- Utilities Directive 93/38/ЕЕС. (19)

Дакле, у Европској унији не постоји посебна правна регулатива која директно регулише реализацију пројеката јавно-приватног партнерства у државама чланицама, али напред наведене смернице и директиве представљају кровну регулативу која усмерава, препоручује и подстиче развој. Поред наведених смерница и регулатива, свака држава доноси законе који регулишу област јавно-приватног партнерства (види слику 1).

Могућност ефикасног повезивања организација и институција у различите форме односа и мрежа битно утиче на њихову трансформацију, привредни и друштвени развој. Ефикасан менаџмент јавног и приватног сектора зависи од способности повезивања са различитим субјектима и групама у хоризонталном и вертикалном ланцу вредности. Мреже функција и процеса, функционисући заједно, креирају платформу за оцену усаглашености интереса друштва и предузећа идентификовањем могућности за унапређење перформанси. Успешно пословно повезивање јавног и приватног сектора, као сегмент различитих мрежа и односа је проверен начин ефикасног корићења свих ресурса и способности, креирања нових и дељења постојећих. Субјекти који одржавају дугорочна партнерства са вредним партнерима могу да остваре исти ниво раста као и организације које користе трансакционе односе, али стичу предност по основу смањења трошкова које је резултат рационалног коришћења ресурса. „Вишегодишња пракса развијених земаља показује да су ЈПП (јавно-приватна партнерства) ефикасан начин за остваривање циљева јавног и приватног сектора” (Stanković, Svetanović, 2011:168).

Под појмом ЈПП подразумевају се пословни подухвати, у оквиру којих јавни и приватни сектор удружују средства и знања како би, кроз одговарају у расподелу одговорности, ризика и профита, задовољили неку јавну потребу. Потенцијалне области за реализацију ЈПП пројеката су: саобраћајна инфраструктура; објекти едукативне и васпитне намене; водоснабдевање; третман отпадних вода; улагање у обновљиве изворе енергије; правосудни и казнени објекти; објекти здравствене заштите; спортски центри; некретнине; енергетска инфраструктура; објекти за науно технолошка истраживања и др (Павловић, 2007: 16).

Слика 1: Регулација јавно-приватног партнерства
Извор: (European Commission, 2003: 37)

У 2004. години Европска комисија издаје Зелену књигу о јавно-приватним партнерствима, (European Commission, 2004) у којој врши анализу партнерства јавног и приватног сектора како би се јасно одредила класификација овог облика партнерства, као

и да ли неки од облика партнерства потпадају под прописе Европске уније о јавним набавкама, а који облици се могу уговорати на други начин.

Јавни и приватни сектор користи различите концепте и моделе у циљу повећања ефикасности и ефикасности. ЈПП су један од начина који се користи за остваривање наведеног циља (Stanković, Cvetanović, 2011: 174). Истраживања (Klijn, Teisman, 2002) у овој области потврђују многобројне користи од ЈПП али и одређене проблем. Један од основних приговора ЈПП моделу од стране приватног сектора јесте да процес конкурса и уговарања траје јако дуго. Да би ЈПП добро функционисала, власти би требало да воде рачуна о унапређивању оцењивања пројеката и приоритетима. Одлука да ли прихватити ЈПП пројекат или задржати традиционално јавно финансирање требало би да буде базирана на поређењу трошка и добити од инвестиције (Vasiljev, 2014: 85). Основни предуслов за успешну примену ЈПП јесте добра влада и политичка воља, а највећу препреку представља корупција⁵⁴. „Под корупцијом подразумевамо активности којима се утиче на носиоце јавних овлашћења на начин који није легалан и кажњив је (примање и давање мита) тј, активности које су квалификоване као кривична дела“ (Dašić, Ratković, 2017: 275).

Дефинисање појма јавно-приватног партнерства

Иако постоји мноштво дефиниција појма јавно-приватног партнерства, јединствене дефиниције нема. У раду ћемо навести дефиниције које су дале поједине светске институције, светски и наши аутори који се баве наведеном тематиком.

⁵⁴ Најстарије (XI в.) метафоричко значење корупције је „изопачене душе“, а савремено „привлачење обећањима, поклонима одређеног лица које располаже одређеним овлашћењима да поступа противно својој дужности. Још увек постоји конфузија у литератури које методе су најјефикасније за борбу против корупције, као ни који је то јединствени теоријски модел узрока корупције. Види: Gjalte de Graaf, „Causes of corruption: towards a contextual theory of corruption“. <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un-dpadm/unpan049603.pdf> (10.7. 2017)

У Европској унији, Европска комисија јавно-приватно партнерство дефинише као различите уговорне ситуације јавног и приватног сектора (Ulmann, 2013: 3). И Међународни монетарни фонд наводи да су то уговорни односи у оквиру којих приватни сектор преузима обезбеђивање инфраструктуре и услуга које је традиционално обезбеђивала јавна управа (International Monetary Fund, 2004: 4), док Светска банка наглашава да су то пројекти који се односе на инвестирање и пружање услуга које је традиционално пружао јавни сектор, при чему приватни сектор преузима велики део ризика, док јавни сектор задржава важну улогу у обезбеђивању услуга и преузимању дела ризика (OECD, 2010: 18).

Страни аутори истичу да под јавно-приватним партнерством подразумевамо:

- „радни аранжман (working arrangement) заснован на узајамном обавезивању које је одређено уговором између организације која представља јавни сектор и било које организације која је изван јавног сектора“ (Bovaird, 2004: 200),

- „дуготрајну сарадњу између јавног и приватног актера, у оквиру које актери развијају заједничке производе и/или услуге и где су ризици, трошкови и добит подељени“ (Klijn et al, 2002: 2),

- „дуготрајно, уговорно партнерство између агенција јавног и приватног сектора, које је усмерено на финансирање, пројектовање, имплементацију и управљање инфраструктурним добрима и услугама у земљи“ (Gupta et al, 2010: 45).

Од домаћих аутора споменућемо две дефиниције јавно-приватног партнерства:

- „Јавно-приватно партнерство представља средњорочну, а најчешће дугорочну сарадњу јавног и приватног сектора, у оквиру којег се, комбиновањем искустава и компетентности оба сектора, успешније решавају проблеми на националном, регионалном и муниципалном нивоу.“ (Лековић и сар., 2014: 164)

- „Појам јавно-приватног партнерства односи се на инфраструктурне пројекте које држава спроводи у сарадњи са приватним сектором, где управо приватни сектор ради оно што је некада било искључиво државни посао: пројектује, финансира, изводи радове и управља предметом јавно-приватног партнерства.“ (Васиљев, 2015: 1)

Према Закону о јавно-приватном партнерству и концесијама, „јавно-приватно партнерство јесте дугорочна сарадња између јавног и приватног партнера ради обезбеђивања финансирања, изградње, реконструкције, управљања или одржавања инфраструктурних и других објеката од јавног значаја и пружања услуга од јавног значаја, које може бити уговорно или институционално.“⁵⁵

Без обзира на разноликост дефинисања појма јавно-приватног партнерства, заједничко за све дефиниције јесте кооперативно деловање јавног и приватног сектора у производњи јавних производа или пружања јавних услуга.

Институционални оквир јавно-приватног партнерства у Србији

Србија до скоро није имала закон који регулише област јавно-приватног партнерства. Основни разлози за доношење Закона о јавно-приватном партнерству у Србији су подстицање примене јавно-приватног партнерства ради изградње јавне инфраструктуре и пружања услуга у јавном интересу. Један од разлога јесте и привлачење страних инвестиција. Мотиви иностраног инвеститора за сарадњу у јавно-приватним партнерствима (слични мотивима за улазак на инострана тржишта и да међународно послују) су бројни и повезани како са њиховом жељом да повећају профит тако и да заштите профите да не буду еродирани од стране конкурената. (Радевић и сар., 2016: 37)

Овим законом се одређује судбина јавног сектора у Србији, као и постепено укидање државних монопола у постојећим јавним предузећима.

Јавно-приватно партнерство је тек недавно регулисано у Републици Србији. Доношењем Закона о јавно-приватном партнерству и концесијама, који је усвојен у Народној скупштини Републике Србије 22. новембра 2011. године и ступио је на снагу 2. децембра 2011. године, створен је системски и оквирни акт за

⁵⁵ Закон о јавно-приватном партнерству и концесијама, Службени гласник РС бр. 88/2011, 15/2016 и 104/2016.

ову област. Закон о јавно-приватном партнерству и концесијама садржи правила опште примене за све типове јавно-приватног партнерства, без обзира на правни модалитет или предмет партнерства, као и правила којима се уређује поступак закључивања одговарајућих јавно-правних уговора, али без анализа ефеката. (Табороши, 2012: 584)

Овим законом уређују се: услови и начин израде, предлагања и одобравања пројеката јавно-приватног партнерства; одређују субјекти надлежни, односно овлашћени за предлагање и реализацију пројеката јавно-приватног партнерства; права и обавезе јавних и приватних партнера; облик и садржина уговора о јавно-приватном партнерству са или без елемената концесије и правна заштита у поступцима доделе јавних уговора; услови и начин давања концесије, предмет концесије, надлежни субјекти, односно овлашћени за поступак давања концесије, престанак концесије; заштита права учесника у поступцима доделе јавних уговора; оснивање, положај и надлежност Комисије за јавно приватно партнерство, као и друга питања од значаја за јавно-приватно партнерство, са или без елемената концесије, односно за концесију.

Као што нам и сам назив закона говори, у истоме препознајемо два кључна актера у концепту јавно-приватног партнерства – јавног и приватног партнера. (Цветковић и сар., 2012: 154)

Јавни партнер јесте: а) државни орган; б) јавно предузеће; в) правно лице које испуњава један од алтернативно постављених критеријума: више од половине чланова органа управљања даје јавно тело; више од 50% гласова у управљачким органима имају представници јавног тела више; од 50% финансирања иде на терет јавног тела.

Приватни партнер је физичко или правно лице, домаће или страног, са домаћим или страним учешћем или без њега, или конзорцијум једног или више таквих физичких или правних лица. Самостално или као групе привредних субјеката, приватни партнери могу подносити понуде или наступати као учесници у поступку доделе јавно-приватног партнерства. Веома је важно напоменути да актери јавно-приватног партнерства приликом закључивања и реализације уговора о јавно-приватном партнерству наступају као равноправне стране (начело равноправности уго-

ворних страна - члан 6. став 9. Закона о јавно-приватном партнерству и концесијама). Закон забрањује дискриминацију по било ком основу у поступку доделе јавних уговора. Домаћи и страни инвеститори у области јавно-приватног партнерства су изједначени. Дакле, када је приватни партнер стране физичко или правно лице, таквом партнеру има се признати тзв. „национални третман”. Супротно понашање јавног тела према „приватном партнеру” - страном физичком или правном лицу у смислу Закона о јавно-приватном партнерству и концесијама значило би дискриминацију таквог партнера на начин који ангажује одговорност државе домаћина (државе у коју се инвестиција реализује).

Веома често се дешава да иако Закон оставља могућност за велики број потенцијалних приватних актера, пракса показује да се у стварности у тој улози може појавити ограничен број субјеката. „Иако се пројекти јавно-приватног партнерства генерално спроводе на локалном нивоу, приватни партнери, као крупни играчи су у интензивној релацији са централном владом. За позицију приватног партнера укључена је ограничена група потенцијалних играча. Само одређене групације приватних актера (велике корпорације, мултинационалне компаније и сл.) поседују знање, капитал и остале ресурсе који им омогућавају ангажовање у крупним пројектима као што је јавно-приватно партнерство.“ (Klijin et all, 2003: 10) Ово нам указује да су могућности замене јавног или приватног партнера у конкретном пројекту јавно-приватног партнерства веома ограничене, што актере јавно-приватног партнерства чини узајамно условљеним.

Веома је важно и то што је фебруара месеца 2012. године формирана и Комисија за јавно-приватно партнерство, као владино тело задужено за јавно-приватно партнерство. Комисија⁵⁶:

- помаже у припреми предлога за јавно-приватно партнерство како би се олакшао развој јавно-приватних партнерстава и јавних уговора;
- информише и консултује о питањима јавно-приватних партнерстава са или без елемената концесије;

⁵⁶ <http://www.ppp.gov.rs/doc/Javno%20privatno%20partnerstvo%20cir.pdf> (август, 2017)

- даје мишљење у поступку одобравања предлога пројекта јавно-приватног партнерства без елемената концесије и у поступку предлагања концесионог акта надлежним органима за одобравање;

- идентификује и олакшава реализацију најбољих страних искустава за Републику Србију у погледу јавно-приватних партнерстава са или без елемената концесије;

- израђује методолошке материјале у области јавно-приватног партнерства, укључујући методологију којом се уређује процена трошкова и анализу добијене вредности у односу на уложена средства;

- сарађује са другим институцијама државне управе и невладиним организацијама у области јавно-приватних партнерстава;

- на захтев јавног тела, односно даваоца концесије даје препоруке о пројектима;

- подноси Влади годишњи извештај о реализованим пројектима у складу са овим законом у Републици Србији;

- сарађује са органима Републике Србије надлежним за послове буџетске инспекције, Државном ревизорском институцијом, службом аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе надлежном за послове буџетске инспекције и другим домаћим и међународним органима, организацијама и институцијама у обављању послова из своје надлежности;

- објављује, на својој интернет презентацији, годишњи извештај о реализованим пројектима по усвајању од стране Владе, као и друге податке и информације за које оцени да су од значаја за примену овог закона;

- врши и друге послове у складу са овим законом.

У институционалном оквиру за јавно-приватно партнерство, осим Комисије, улогу има још 5 јавних тела у Србији и то: (Васиљев, 2015: 185)

- Министарство финансија (укључено у процес одобравања јавно-приватног партнерства и финансијски надзор потписаних уговора, процењује буџетске импликације и фискални ризик предложених јавно-приватних партнерстава).

- Ресорна министарства (јављају се као јавни партнери за пројекте јавно-приватног партнерства на државном нивоу)

- АП Војводина и локалне власти (имају аутономију у одабиру аранжмана јавно-приватног партнерства за локалне јавне сервисе попут јавног транспорта, водоснабдевања, локалних путева, одлагања отпада, јавне расвете, развоја економије, културе и образовања)

- Републичка комисија за заштиту права у процедурама јавних набавки (у фази набавке јавно-приватног партнерства, врши заштиту права уговорним странама)

- Државна ревизорска комисија (контролише буџетску потрошњу државног, покрајинског и локалних буџета, као и буџета јавних предузећа).

Области примене јавно-приватних партнерстава

На основу искустава различитих економија које већ одавно спроводе модел јавно-приватног партнерства, области примене истих су разноврсне. У наставку ћемо навести подручја партнерстава на међународном, националном и регионалном/локалном нивоу. (Перић и сар., 2006)

1. На међународном нивоу то су:

- пројекти инфраструктуре (транснационални карактер),
- развојни пројекти од посебног интереса за поједину државу,
- пројекти прилагођавања вишим нивоима развијености (нпр. земље у транзицији),
- пројекти структурног прилагођавања (нпр. приватизација).

2. На националном нивоу то су:

- пројекти инфраструктуре,
- пројекти уједначавања регионалне развијености,
- пројекти за недовољно развијене регионе,
- пројекти за подстицања извоза и унапређење технологије,
- пројекти структурног прилагођавања.

3. На регионалном/локалном нивоу то су:

- развој локалне привреде (нпр. изградња инфраструктуре),
- диверсификација регионалних пословних активности,
- подстицање одрживог предузетништва (помоћ у пројектима),
- побољшање образовања и обуке (посебни семинари),

- давање подршке развоју локалне заједнице (нпр. повећање стандарда школа),
- очување околине,
- побољшање квалитета живота (паркови, рекреација ...).

Није тачно мишљење да се јавно-приватно партнерство односи само на инфраструктурне објекте, мада у истима она заузимају највећи део. Чести су и случајеви јавно-приватног партнерства у обезбеђивању услуга које нису капитална улагања, као што су обраде података, е-пословање, одржавање објеката, скупљање отпада и смећа и слично⁵⁷. Укратко, „циљ сарадње јавног и приватног сектора је економичније и ефикасније обезбеђивање јавних добара и услуга у односу на традиционалан начин јер је приватни сектор, који је иначе изложен тржишној утакмици, много ефикаснији од спорог, нефлексибилног и корупцијама подложног државног апарата“ (Дрлјаца, 2015:114).

Јавно-приватно партнерство карактерише разноврсност области примене, од инфраструктурних до пројеката у домену информационах технологија. Улога партнерства између јавног и приватног сектора је посебно значајна у изградњи и одржавању саобраћајне инфраструктуре, али и других типова инфраструктуре као што су водовод, телекомуникације, железница. (Кнежевић, 2010: 98) Који ће пројекти диминирати зависи од специфичних потреба сваке државе, локалне заједнице и дефинисаних развојних приоритета. (Flinders, 2005: 237)

⁵⁷ Када говоримо о Србији, један од првих и веома популарних пројеката ЈПП, спроводи се у области јавног превоза у Београду (Систем за наплату карата и управљање возилима у јавном превозу у Београду - популарни Бус Плус). Град Београд, тј. Дирекција за јавни превоз, закључила је са најповољнијим понуђачем (на тендеру) уговор о имплементацији система за наплату карата и управљање возилима у јавном превозу, према коме приватни партнер има обавезу да обезбеди предметни систем, обезбеди дистрибуцију карата и контролу њиховог коришћења у возилима јавног превоза, а као накнаду за то има право на процентуално учешће у приходу од продатих карата.

Закључак

Јавно-приватна партнерства имају велики значај за развој Србије и представљају вид прибављања инвестиционих средстава како из домаћих приватних, тако и из иностраних извора. Србија је последњих година донела мноштво законских прописа којима се стварају повољни услови за привлачење страног капитала. Усвајањем закона о јавно-приватном партнерству и концесијама, омогућено је учешће страних инвеститора у истим, чиме су створене претпоставке за прилив иностраног приватног капитала у делатности које могу бити предмет јавно-приватног партнерства.

Концепт јавно-приватног партнерства карактерише брже инфраструктурно улагање, брже спровођење пројекта, смањен трошак пројекта, оптималније управљање ризицима, појачање мотивације извођења сервиса, бољи квалитет услуге, бољи менаџмент јавног дела партнерства, повећање инвестиција јавног сектора уопште и већа ефикасност коришћења ресурса у власништву јавног сектора. Дакле, концепт јавно-приватног партнерства обезбеђује најефективније јавне услуге уз најмањи трошак.

Јавно-приватна партнерства, као модалитет ангажовања иностраног капитала, представљају решење за ограничене финансијске ресурсе у јавном сектору, односно ослобађају буџетска средства и омогућавају им употребу у друге сврхе. Позитивни ефекти јавно-приватних партнерстава су прилив капитала, развој одређених привредних грана, запошљавање радника, трансфер нових технологија, ефикасније управљање, квалитетнија изградња, боље и квалитетније пружање јавних услуга, јачање јавне управе, смањење трошкова пројеката, боља алокација ризика, стварање додатних прихода и друго. Док јавни сектор добија на ефикасности и алокацији ризика, дотле приватни сектор диверсификује пословну активност и чини пословање стабилним и предвидивим. Бенефити за грађане се огледају у квалитетнијим и разноврснијим услугама.

Литература

1. Андрић И.: На Дрини ћуприја, Антикварна књига, Београд, 1945.
2. Bovaird T.: „Public–private partnerships: from contested concepts to prevalent practice” *International Review of Administrative Sciences* Vol. 70(2), SAGE Publications (London, Thousand Oaks, CA and New Delhi), 2004. (199–215)
3. Васиљев В.: Јавно-приватна партнерства у Европској унији и Србији - развој модела, тржишта и законског оквира, Докторска дисертација, Факултет политичких наука, Београд, 2015.
4. Vasiljev, V., (2014) *Osnovne karakteristike javno-privatnih partnerstava*. *Godišnjak Fakulteta političkih nauka*, 2014, vol. 8, br. 11, str. 77-94
5. Gupta O.; Biswas N.: „Public Private Partnership: Indian Economy”, *SCMS Journal of Indian Management*, Vol. VII, Number I January-March 2010, SCMS New Campus, Prathap Nagar, Muttom, Aluva-683106, Kochi, Kerala, India, 2010. (44-53)
6. Gjalte de Graaf, „Causes of corruption: towards a contextual theory of corruption“, <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un-dpadm/unpan049603.pdf> (10.7. 2017)
7. Dašić, D., Ratković, M., (2016) *Lobitanje i/ili korupcija*, *Glasnik za društvene nauke*. br 8, 273-286
8. Drljača, K. S., (2015) *JPP kao moderan koncept obezbeđivanja javnih dobara i usluga i njegova primena u Srbiji*. *Bankarstvo*, vol. 44, br. 3, 112-139
9. European Commission: *Green Paper on public-private partnerships and Community law on public contracts and concessions* /*COM/2004/0327(<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52004DC0327>)
10. European Commission: *Guidelines for Successful Public – Private Partnership*, Brussels, March 2003.
11. Закон о јавно-приватном партнерству и концесијама, Службени гласник РС бр. 88/2011, 15/2016 и 104/2016.
12. Imann L.: *Public private Partnership in Europe: A New Growth Dynamic*, No. 26, Februar-Mart 2013.http://www.eipa.eu/files/repository/20130322092835_MBU_EuropeanFiles_PPPEurope.pdf

13. International Monetary Fund: Public Private Partnership, 2004. (<http://www.imf.org/external/np/fad/2004/pifp/eng/031204.pdf>)
14. Klijn E. H.; Teisman G. R.: „Institutional and Strategic Barriers to Public Private Partnership: An Analysis of Dutch Cases”, *Public Money and Management*, 23(3), 2002. (137-146.)
15. Кнежевић М.: „Значај концесија за страна улагања у Републици Србији“, *Економски хоризонти*, 12 (1), 2010, Економски факултет, Крагујевац, (89-102).
16. Лековић В.; Ивановић В.: „Примена концепта јавно-приватног партнерства у решавању комуналних инфраструктурних проблема – случај града Крагујевац“, у: *Стање и перспективе економског развоја града Крагујевац*, Економски факултет, Крагујевац, 2014. (163-176)
17. OECD: *Dedicated PPP units*, 2010.
18. Перић Ј.; Драгичевић Д.: *Партнерство јавног и приватног сектора*, Финтраде&тоурс, Ријека, 2006.
19. Pavlović M., (2007) *Partnerstvo javnog i privatnog sektora metodologija testiranja „vrednosti za novac“*, *Industrija*, Vol 35, br 2, 15-27
20. Радевић Б.; Стојадиновић Јовановић С.; Дашић Б.: *Међународно пославање и финансирање*, Државни Универзитет у Новом Пазару, 2016.
21. Stanković Lj., Cvetanović S., (2011) *Javno-privatna partnerstva - faktor unapređenja konkurentске prednosti*, *Ekonomika preduzeća*. vol. 59, br. 3-4, 167-175
22. Табороши С.: „Логички основ Закона о јавно-приватном партнерству“, *Право и привреда*, бр. 4-6/2012.(583-595)
23. Flinders M.: „The politics of public-private partnership“, *British Journal of Politics and international Relations*, Volume 7, Issue 2, *Political studies Association*, London, May 2005. (215-239)
24. Цветковић П.; Здравковић У.: „Јавно-приватно партнерство у правном систему Републике Србије - полазна разматрања“, *Зборник радова Правног факултета у Нишу*, LXIII, 2012. (147-167)
25. <http://aei.pitt.edu/38842/1/A3851.pdf>
26. <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=OJ%3AC%3A2007%3A093%3ATOC>
27. <http://www.govopps.co.uk/guidancedbfiles/guidances/guid11.pdf>
28. <http://www.ppp.gov.rs/doc/Javno%20privatno%20partnerstvo%20cir.pdf>

SUMMARY

Boban Dašić

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP AS A NEW CONCEPT OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS

Summary: The vast majority of developing countries and transition countries, including Serbia, face the lack of their own budgetary resources for infrastructure development, structural economic development, local economic development, development in the sphere of regulation of public facilities and provision of public services, and the like. Due to the livelihood of development funds, these countries are forced to look for other opportunities at their disposal, and are linked to the financing of development and infrastructure needs. It is useful for Serbia to attract foreign investments through public-private partnership, but not at all costs, but in a way that protects the interests of the domestic economy and the protection of national mineral wealth and non-renewable resources from exploitation. Public-private partnerships as the most complex and innovative instrument for fostering economic development have become a regular practice in various sectors of public service delivery. In the last decades of the twentieth century, public-private partnerships in one of the most developed countries represented one of the key mechanisms for resolving the problems of infrastructure, and consequently of the overall development, so that developing countries and transitional countries accepted the practice of the most developed countries. The goal of this work is to highlight the importance of public-private partnerships in attracting foreign investors in solving infrastructure and development problems.

Key words: foreign investors, public-private partnerships, transition countries, developing countries, budget funds, infrastructure development.